

Американська та японська модель економіки

Виконав учень
11-А класу
Попов Руслан та
Бачинський Роман

Економічна система Сполучених Штатів

- Економічна система Сполучених Штатів, за твердженнями американських економістів, не відповідає моделі чисто ринкового капіталізму. "До економіки США більше пасує назва "модифікована ринкова економіка", де уряд відіграє дуже важливу роль, та все ж він менше втручається в економіку, ніж уряди Німеччини та Японії".

Приватне підприємство

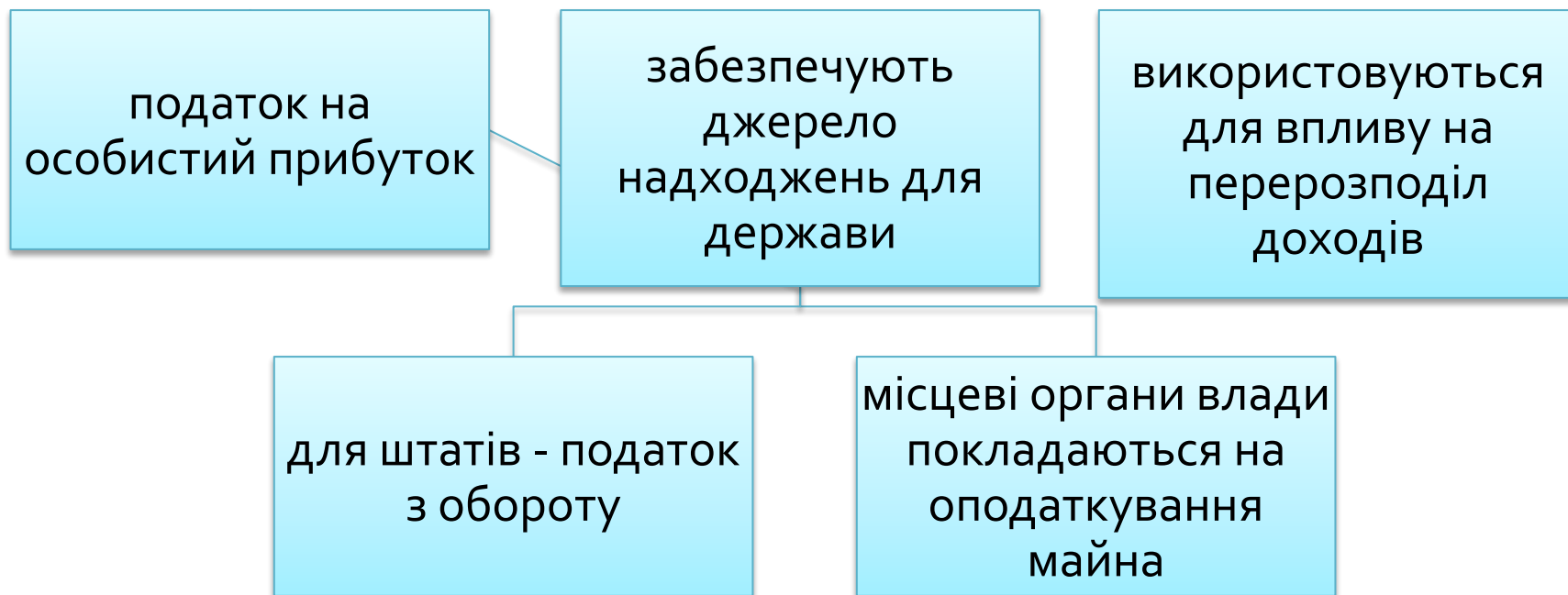
Основою американської економічної системи слід вважати приватне підприємництво. США називають "всесвітньою корпорацією" - це особливо притаманно сучасному розвитку завдяки процесам глобалізації та інформатизації. Всесвітня американська корпорація, як зазначається в американських економічних виданнях, "робить свій бізнес по всьому світові".

Одночасно сотні тисяч малих і середніх підприємницьких фірм з забезпечують зайнятість для більшості населення США, на їх долю припадає чимало нововведень, необхідних для міжнародної конкурентоспроможності.

Фінансова система

Фінансова система - це індикатор рівня участі держави в модифікованій ринковій економіці. Податки в США служать двом цілям

Державні витрати в США досягають 20% ВВП і забезпечують попит для багатьох фірм. Наприклад, у 90-і роки валовий національний продукт у США склав 5,7 трил дол, а державні витрати - 1,7 трил дол.

- У США з боку держави здійснюється також контроль за діловою активністю. Важливу роль у цьому відіграє антитрестове законодавство: закони Шермана-Клептона, які забороняють створювати монополії та інші великі бізнесові об'єднання, що обмежують торгівлю між Штатами та іншими державами, а також забороняють використання антиконкурентних методів ведення підприємництва.
- На початку 90-х років минулого століття Конгресом США була схвалена нова економічна програма, у якій були виділені три частини:

I - стимулювання виробництва і подолання економічного падіння

II - спрямування інвестицій в основний капітал з метою модернізації економіки

III - заходи щодо скорочення дефіциту державного бюджету і створення сприятливих умов для кредитування американської економіки

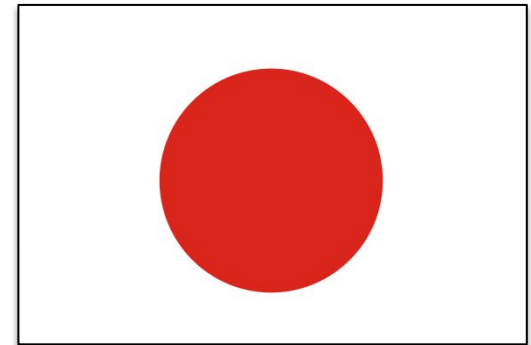
Характерною особливістю розвитку економічної системи США у другій половині 90-х років було те, що до кінця ХХ століття продовжувався підйом економіки. Вперше за декілька десятиліть доходи федерального уряду почали перевищувати витрати (за 1998-1999 рр. більше як на 150 млрд дол). За різними оцінками, у найближчі 10 років перевищення може скласти від 800 млрд дол до 1,9 трил дол.

- Увійшовши в XXI століття майже з десятирічним економічним піднесенням, США у своїй економічній політиці мають зберегти на майбутнє вектор економічного зростання не на споживчій основі, а на інвестиційній, зв'язаній з активним переоснащенням виробництва на базі сучасної комп'ютерної техніки. У США, по суті, досягнуто верхнього рівня потреб у персональних комп'ютерах. Сьогодні кожний другий, зайнятий в економіці, використовує у своїй роботі комп'ютер (10 років раніше - кожний четвертий). Зусилля американського бізнесу сконцентровані сьогодні на прагненні зосередити у своїх руках управління світовою економічною системою. Основна вартість суспільного продукту в США нині створюється у сфері управління інформаційними потоками.

Японська модель

- В історії розвитку економічної системи Японії можна виділити два великих за часом періоди: період від 1868 до 1945 р. і період після другої світової війни - 1946-1960 рр. Кожний з них має важливе за змістом значення для розуміння того, як Японія перетворилася на могутню світову державу. Спільним знаменником для обох цих періодів є роль держави у стимулюванні економічного розвитку. Нині за обсягом ВВП Японія посідає друге місце у світі (14% ВВП світу) після США. За виробництвом ВВП на душу населення Японія випереджає США, уступаючи тільки Швейцарії. На частку Японії припадає близько 12% світового промислового виробництва. Найбільш динамічне зростання показують переважно нові наукомісткі галузі виробництва, які базуються на передових технологіях: інформатика, комп'ютерна техніка, засоби зв'язку, виробництво нових матеріалів, біотехнологія тощо.

- У світі виникло запитання: "У чому феномен японського дива?". Основними факторами зміцнення японської економічної системи можна назвати такі:

поразка Японії у другій світовій війні обернулася для неї сильним імпульсом соціально-економічного розвитку, оскільки привела до рішучого усунення феодальних перешкод, які заважали розвитку товарно-капіталістичного ринкового господарства, інтеграції Японії у світове господарство

демонування великих монополій ("дзайбацу") у 1947-1948 рр. сприяло формуванню конкурентного середовища в економіці

земельна реформа (1947-1950 рр.), у результаті якої феодали перестали існувати, а земля перейшла до дрібних фермерів, що привело до значного підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва

бідність природних ресурсів Японії визначила специфічний шлях розвитку економіки, спрямований на інтенсивний розвиток, і експортну орієнтацію японської промисловості

мала значення також економія на військових витратах, які законодавчо були встановлені на рівні 1% ВВП

велика залежність від імпорту енергоресурсів поставили на порядок денний проблему енерго- і ресурсозбереження в розвитку промисловості і всього народного господарства

- У результаті в Японії склалася унікальна структура економіки: високо інтенсивна енерго- і ресурсозберігаюча, науково-технологічна, орієнтована на експорт. Особливо слід підкреслити, що на основі придбаних іноземних новітніх патентів і ліцензій (50-70-і роки) в Японії був фактично заново створений ряд сучасних виробництв, а також корінним чином перебудовані усі інші галузі. Масовий приплив передових іноземних технологій дозволив Японії виграти час і зекономити значні кошти у процесі модернізації своєї економіки.

TOSHIBA

 TOYOTA

SUZUKI

- Велике значення в ефективності функціонування японської економічної системи відіграє унікальна модель організації виробництва і управління. Вона поєднує передовий зарубіжний (перш за все американський) досвід і традиційні національні особливості. У світовій літературі цю модель управління називають "піхонтени хейей" ("Японський стиль управління"). Цей стиль управління характеризується такими особливостями: Це, так звані, "три священні корови" японського менеджменту.

система пожиттєвого найму

визначення рівня заробітної плати та службового просування залежно від стажу роботи на даному підприємстві та віку

створення профспілок безпосередньо на фірмах, а не на рівні галузі

Ще одна особливість японської системи управління - групове прийняття рішень (система "рингисей").

У цей процес

залучається увесь персонал компанії. Прийняття рішень іде "знизу наверх". І в цьому є позитивний момент: по-перше, така практика забезпечує узгодження дій різних елементів підрозділів ще на стадії прийняття рішень; по-друге, формуються відносини співробітництва між керівництвом компанії і її працівниками, що впливає на ефективність діяльності фірми.